

I. OLAY

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin **17.5.2021** tarihli ve E. 2021/489, K. 2021/13628 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, A, bir polis merkezinin önünde, Cumhurbaşkanına ve diğer bir kamu görevlisine söver.

II. TARTIŞILMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ SORUNLAR

Karara konu teşkil eden olayda, A'nın Cumhurbaşkanına ve diğer bir kamu görevlisine alenen sövmesi dolayısıyla ne suretle ceza hukuku bakımından sorumlu tutulacağı, tartışılması ve çözümlenmesi gereken hukuki sorunu oluşturmaktadır

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ

İlk derece mahkemesi olarak **İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi**, A'nın **Cumhurbaşkanına hakaret suçundan** dolayı TCK, m. 299, f. 1 hükmüne istinaden **11 ay 20 gün hapis cezası** ile cezalandırılmasına ve bu cezanın **ertelenmesine** hükmetmiş; bu mahkumiyet hükmü aleyhine kanun yoluna gidilmediği için kesinleşmiştir.

Keza, ilk derece mahkemesi olarak **İstanbul 47. Asliye Ceza Mahkemesi**, A'nın aynı olayda diğer bir **kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla hakaret suçunu** işlediğini kabul ederek, hakkında TCK, m. 125, f. 3, bent a hükmüne istinaden mahkumiyet hükmü kurmuştur.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, olayda bir fiil ile iki ayrı suç işlendiği ve bu durumda **farklı neviden fikri ıçtima** (TCK, m. 44) hükümlerinin uygulanması gerektiği gerekçesiyle, **İstanbul 47. Asliye Ceza Mahkemesinin** kurduğu mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar vermiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bu karara,

*“TCK'nın 44. maddesinin uygulanabilmesi için, sanığın hukuki anlamda tek eylemle birden fazla suçun ihlal edilmesi ve sanığın kastının ihlal edilen tek suça yönelik olmasının gerektiği ancak sanığın, (Cumhurbaşkanına ve diğer bir kamu görevlisine) yönelik ve **ayrı kasıt altında** atılı suçları işlediği bu nedenle **ayrı suçun oluştuğu**”*

gerekçesiyle itiraz etmiştir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi,

*“Sanık hakkında aynı eylem nedeniyle **İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin ... sayılı ilamı ile Cumhurbaşkanına hakaret suçundan TCK'nın 299/1. maddesi uyarınca 11 ay 20 gün hapis cezası** verildiği, bu cezanın TCK'nın 51. maddesi uyarınca **ertelenmesine** karar verilmiş ve karar temyiz edilmeden kesinleşmiştir. İş bu temyize konu dosyada ise (diğer bir kamu görevlisine) **hakaret suçundan TCK'nın 125/3-a maddesi gereğince cezalandırılmasına karar verilmiştir. Sanığın eyleminin TCK'nın 229/1. maddesinde tanımlanan Cumhurbaşkanına hakaret ve aynı Kanununun 125/3-a maddesinde tanımlanan hakaret suçlarını oluşturduğu, TCK'nın 44. maddesi uyarınca en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılması gerektiği** bu nedenle TCK'nın 299/1. maddesi uyarınca verilen cezanın **fikri ıçtima ve mahsup kuralları gereği TCK'nın 125/3-a maddesi uyarınca verilecek cezada gözetilmesi gerektiği**”*

gerekçesiyle, itirazı yerinde görmemiş ve dosyanın Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na gönderilmesine karar vermiştir.

IV. TESPİT VE DEĞERLENDİRMEMİZ

a) A'nın polis merkezi önünde hem Cumhurbaşkanına hem de diğer bir kamu görevlisine sövmek suretiyle hakaret etmesi olayında hakaret fiilinin hukuki anlamda tek bir fiille işlendiğini kabul etmek gerekir. Olayda **bir hakaret fiili** işlenmiştir. **Bir fiil** ile birden fazla kişiye hakaret edildiğinde **aynı neviden fikri ictima** (TCK, m. 43, f. 2) hükümlerini uygulamak gerekir. Yani bu durumda kişiye hakaret suçundan dolayı verilen cezayı artırmak gerekecektir. Cumhurbaşkanına hakaret genel hakaret suçundan ayrı, özel bir suç olarak tanımlandığı için, karara konu teşkil eden olay bağlamında **farklı neviden fikri ictima** (TCK, m. 44) hükümlerini uygulamak gerekir. Başka bir ifadeyle, A bir fiil ile hem TCK, m. 125, f. 3, bent a ve f. 4 hükümlerine göre cezalandırılmayı gerektiren **kamu görevlisine alenen hakaret** suçunu hem de TCK, m. 299, f. 1 ve 2 hükümlerine göre cezalandırılmayı gerektiren **Cumhurbaşkanına alenen hakaret** suçunu işlemiştir.

Aslında bu olay, kanunda hakaret suçuna ilişkin genel hükümlerin yanı sıra Cumhurbaşkanına hakaret suçu olarak özel bir suç tanımına yer verilmesinin doğru bir yöntem olmadığını ortaya koymaktadır.¹ Zira, Cumhurbaşkanına hakaret, genel hakaret suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacak olsaydı, bu gibi durumlarda **aynı neviden fikri ictima** hükümlerini uygulayarak hakaret suçundan dolayı verilecek olan cezanın artırılması yoluna gidilebilecekti.

b) Mercilerin vermiş buldukları kararlarda her iki suç bakımından nitelikli unsur oluşturan **aleniyet** olgusunun göz ardı edilmesi, önemli bir eksiklik oluşturmaktadır.

c) Bu durumda **aynı fiilden dolayı iki defa yargılama yasağının** (CMK, m. 223, f. 7) ihlal edilmiş olduğunu belirtmek gerekir. Kanaatimizce, bu gibi durumlarda, **yargılamanın yenilenmesi** yoluna gidilerek, önceki mahkumiyet hükmü ortadan kaldırılmalı ve yeni bir mahkumiyet hükmü tesis edilmelidir. Buna göre, karara konu teşkil eden olayda şu yol ve yöntem izlenmesi gerekirdi.

1) Yargıtay Ceza Genel Kurulu, söz konusu olayda bir mahkumiyet hükmünün verilmesi gerektiği ve bu mahkumiyet hükmünde **aynı** veya **farklı neviden fikri ictima** hükümlerinin uygulanması gerektiği gerekçesiyle, **İstanbul 47. Asliye Ceza Mahkemesinin** vermiş bulunduğu mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar vermesi,

2) Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bu bozma kararı ve gerekçesi ile ilgili olarak İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinin de bilgilendirilmesi,

3) İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinin, ortaya çıkan bu yeni vakıa sebebiyle yargılamanın yenilenmesi yoluna gitmesi ve önceki mahkumiyet hükmünü kaldırması,

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZGENÇ, İzzet: *Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 7.9.2021 Tarihli ve E. 2021/161, K. 2021/368 Sayılı Kararına Konu Teşkil Eden Olay Bağlamında Genel Olarak Hakaret ve Cumhurbaşkanına Hakaret Suçları Üzerine Değerlendirmeler*, <https://izzetozgenc.com/data/contents/genel-olarak-hakaret-ve-cumhurbaşkanına-hakaret-suclari-uzerine-degerlendirmeler.pdf> (Yayına giriş tarihi: 12.01.2022; Erişim tarihi: 25.01.2022)

4) Bu durumda, görülmeye başlayan her iki davanın, bu mahkemelerden birinde birleştirilerek görülmesi ve A hakkında **tek bir mahkumiyet hükmü** kurulması, gerekmektedir.

Ancak Yargıtay uygulaması, bu gibi durumlarda kesinleşen önceki mahkumiyet hükmüne dokunulmadan yeni bir mahkumiyet hükmü kurulması ve TCK, m. 63'teki mahsup hükümlerinin uygulanması yoluna gidilmektedir. Bu uygulamayı, kişi ile ilgili olarak adli sicilde **iki ayrı mahkumiyet hükmü** kaydının bulunması sonucunu ortaya çıkardığı için, doğru bulmamaktayız. Zira, bu uygulama, mahkumiyete bağlı hukuki sonuçlar ve tekerrür bakımından önemli sakıncalar ortaya çıkarır.²

² Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZGENÇ, İzzet: *Ceza Hukuku Genel ve Özel Hükümler Sınav Soru ve Cevapları*, Ankara, Ekim 2021, sh. 164 vd.